

Veilige kerk

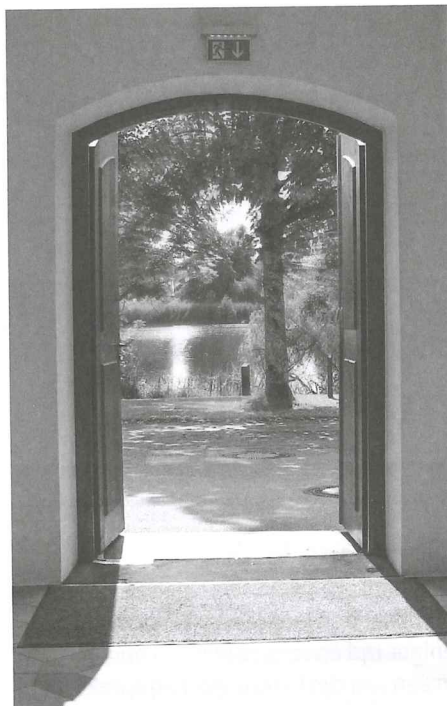
Hennie Zwanenburg
(preventiemedewer-
ker bij Stichting De
Vluchtheuvel)

'Ik zit al twintig jaar in het jeugdwerk en er is nog nooit iets gebeurd'. 'Moeten we onbedoeld argwaan gaan zaaien in de gemeente?'

Misschien zijn dit wel uw gedachten bij het lezen van de titel van dit artikel: 'Veilige kerk'. We willen allemaal dat veiligheid in de kerk een vanzelfsprekendheid is. Maar hoe veilig is het als een JV-leider tijdens een dropping met zijn armen om meisjes heen loopt? Alle leden moeten zich in de gemeente veilig (kunnen) voelen. Toch is die veiligheid helaas niet altijd vanzelfsprekend. Als we spreken over 'veilige kerk' gaat het niet over de vraag of er een ontruimingsplan is. Als het gaat om een veilige kerk, gaat het er om of alle (doop)leden van de gemeente zich veilig voelen in de gemeente. Veilig in emotioneel, sociaal, seksueel en geestelijk opzicht. In de gemeente dienen we namelijk respectvol met elkaar om te gaan. Mag je anders zijn dan anderen? Spreken we elkaar aan op algemene, Bijbelse regels en waarden? En kan er openlijk over grensoverschrijdend gedrag gesproken worden binnen verenigingen en met de kerkenraad?

Geborgenheid en veiligheid

Als kerk hebben we een grote verantwoordelijkheid in het omgaan met elkaar. Door Gods algemene goedheid mag er nog veel liefde en saamhorigheid zijn. Dit moeten we biddend bewaken en bewaren. Maar deze onderlinge band brengt juist ook risico's met zich mee. Want ook in de kerk leven mensen die geneigd zijn tot alle kwaad. Ook in de kerk zijn we, zonder Gods levendmakende genade, vatbaar voor elke zonde. En daarom kunnen we nooit zeggen: 'Dit komt bij ons niet voor'. Juist in de kerk moeten we nadenken over onze relaties en over de vraag of er in onze gemeente geen scheefgroei zou kunnen ontstaan. Juist door de gezagsverhoudin-

gen in de kerk is er mogelijk sprake van extra kwetsbaarheid. We mogen onze ogen niet sluiten voor het ontstaan van onveiligheid.

Ook binnen de kerk kunnen we kijken naar verschillende manieren van veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan fysieke veiligheid. Als jongeren tijdens het uitje van de JV met elkaar meerijsen, past daar geen race-gedrag bij. Maar denk ook aan emotionele veiligheid. We zijn allemaal uniek geschapen. Ook als iemand er anders uitziet of anders doet, behandel je hem of haar met respect. Is onze gemeente emotioneel veilig? Als dat zo is, voelen mensen zich gezien, geaccepteerd en begrepen. Hierin past het niet dat we roddelen over elkaar of dat jongeren buitengesloten

worden op de vereniging. Dan durf je te spreken over dingen waarin je kwetsbaar bent. Durf je met iemand uit de gemeente te spreken over je homoseksuele gevoelens? Ook (seksueel) intimiderend gedrag zorgt voor een gevoel van emotionele onveiligheid.

Daarmee komen we bij het seksuele aspect binnen relaties. Dat kan veilig of onveilig zijn. Ook in de kerk, ook binnen kerkelijke gezagsrelaties komt helaas misbruik voor. Soms is misbruik overduidelijk, soms is het heel subtiel. Er ligt een heel grijs gebied omheen. Als we spreken over seksuele onveiligheid gaat het niet alleen om seksueel misbruik, waarbij sprake is van macht, geweld en geslachtsgemeenschap. Het kan ook gaan over situaties die op zichzelf onschuldig kunnen zijn, maar waarbij de juiste balans tussen afstand en nabijheid wel van belang is. Denk aan een meisje dat veel app-contact heeft met een mannelijke JV-leider. Of aan die jongere die aan het eind van de catechisatie door de ouderling thuisgebracht wordt. Het zijn situaties waarin u/jij zich onveilig kunt voelen. Dit gevoel kan ook ontstaan door opmerkingen die over uw/jouw grens heen gaan, of door een iets te nadrukkelijke hand op je schouder.

Geestelijke vrijheid

Ook geestelijke veiligheid is een thema dat aandacht verdient binnen de gemeente. Ervaren gemeenteleden de Bijbelse ruimte om eerlijk hun geestelijke overwegingen bloot te geven? Of wordt er al snel een oordeel gegeven of een bepaalde richting uitgepraat?

Het is goed als we ons als gemeente bewust zijn van alle aspecten die een rol spelen bij veiligheid. We moeten met elkaar de verantwoordelijkheid nemen om onvrijheid en grensoverschrijdend gedrag, waar mogelijk, tegen te gaan. Het vraagt van ons dat we op tijd, openhartig en zorgvuldig deze risico's doordenken. Agendeer veiligheid in de gemeente eens voor de kerkenraadsvergadering of voor het overleg met de verenigingen. Op die manier kunnen we situaties van onveiligheid op tijd inschatten, bespreekbaar maken en aanpakken. Met Gods hulp! Want voorkomen is ook hier beter dan genezen.

Ook in uw gemeente kunnen we (samen met de JBGG en Helpende Handen) meedenken om dit thema (verder) gestalte te geven. Voor informatie kunt u contact opnemen via hzwanenburg@stichtingdevluchtheuvel.nl